

Text v pôvodnej verzii bez redakčných úprav

ESENCIA NEHYBNOSTI

Ego non possum...

Pán G. býval v neďalekom činžiaaku. Žili sme v jednej z tých starých štvrtí, čo mladé generácie obchádzajú s ohrnutými nosmi a obyvatel'ov z nich nazývajú zaspatými bolševikmi a komunistami. Po uliciach sa plahočiace davy proletárov, na tehlových činžiakov vyvešané pracovné ponuky pre murárov, stavbárov a zámočníkov, a len kde-tu mladšia generácia, symbolizujúca neschopný pozostatok pracovnej triedy pohnúť sa do sveta. Možno sa pýtate, čo architekt ako ja robí v takejto časti mesta, ale vedzte, že dvojizbový byt som zdedil po otcovi a nikdy som neočakával od života nejaký majetkový luxus.

O povolani pána G. som jakživ nevedel. Mohol to byť nejaký zatvrdnutý murár, svetom pohrdajúci zámočník alebo večne mlčiaci údržbár. A keďže nikdy nevyzeral k svetu, do tejto chásky sa dokonalo hodil. Rezané kontúry vyziabnutej tváre, brčkové dlhé vlasy, neupravené strnisko, vráskami zrobená tvár, v kútikoch spenené nánosy. V hlboko zapadnutých uhrančivých očiach niečo... zvláštne. Večne sa odieval do tesilových nohavíc a kockovanej červenej košele. Pri pohľade naň ste zočili starú generáciu pracovníkov, ktorých výplňou života je práca, poldecák výslužky a prostoduché starosti.

Ako som zistil, pán G. bol iný.

V istý deň som dostal kontrakt na nákresy stavby gotického domca. Čo som počul, tak sa v meste usadila skupina majetných viktoriánskych spisovateliek, a keďže kvalita ich poviedok bola asi ako zdravosť splesnutého chleba, chceli to vycibriť extravaganciou a hraním sa na „dobové situovanie“, ako to samé nazvali. Toho dňa som vyšiel von s cieľom obzrieť si pozemok.

Na náprotivnej strane ulice, oproti vchodu do môjho činžiaaku, sa hrali tri dievčatká. Dve držali rozkročenými nohami gumu, a tá tretia cez ňu radostne skákala. Ružovkastá suknička poskakovala v rytme rýmovačky, ktorú recitovali. Pán G. stál na rohu našej a Perpetovej ulice. Vzpriamene a stuhnuto ako soľný stĺp.

Človek by povedal, že stavec, obzerajúci si dievčatká, je pedofilom a že z toho ho vylieči len revolver.

Poznáte ten typ ľudí, s ktorými sa deň čo deň stretávate a poznáte ich bez toho, aby ste s nimi prehodili jedno či dve slová? Sú to stáli zákazníci vašich obchodov, štangasti, otravní návštevníci kaviarničiek o ktorých už po mesiaci viete, ako sa šatia a čo si objednávajú. A príde čas, i napriek akejkoľvek zahanbenosti, že raz spolu prehodíte pár slov. Začína to obyčajným *vítajte znovu* a končí to *tak ako sa má vaša dcéra?* Pán G. bol mojim prototypom takéhoto druhu sociálneho vzťahu. Párkrát sme si vymenili názory na počasie, on sa post'ažoval na reumu a kľby a ja na delikventské postupy modernej architektúry.

Keď som popred neho prechádzal, prehovoril. „Svet, ktorý vidíme,“ zašomral, „je hmotný. Tým, že sa neustále pohybujeme, sa inštinktívne načahujeme po hmote, snažíme sa niečoho v tomto svete zachytiť, pretože sa od neho bojíme odpútať,“ *sláva*, pomyslel som si ironicky, *d'alšie fanatické reči*, „ale zastavením sa na mieste a nepohybom dosiahneme prechod do onoho duchovného sveta... stavu.“ Na chvíľu sa zamyslel a už som mal ten pocit ľútosti, že som nešiel okľukou hoc i cez druhé mesto, len aby som sa mu vyhol. „A vidíš to dievča naproti?“ ukázal týždňovou bradou pred seba.

Nazrel som na opačnú stranu. Dievča osamelo, čo ma značne znervóznilo. Ostatné jej kamarátky zjavne znavené odišli domov, a tak si nakreslila na zem dvojramenný kríž a začala cez neho skákať.

To dievča som z videnia poznal. Čo viem, jej otca porazil infarkt a matka pracovala ako šička za mizernú almužnu. I keď si myslíte, že sa ľudia na sídlisku strácajú v počte, tak táto vytŕčala. V okolí bola dosť známou postavou. Víchor odtrhával od úst reči starých babiek a chýry sa doniesli až ku mne – trpela prebytkom energie, alebo niečím takým. Na okamih som si pomyslel, že ju chce pedofil uniesť, ale potom mi zišlo na um, že za bieleho dňa by sa mu to nepodarilo, a po zotmení bola dávno zavretá v izbe, ako každé iné dieťa. „Nikdy neobsedí... ani na chvíľočku,“ zamrmľal pohrdavo

starec, „vkuse musí s telom niečo robiť. Narába sebou, nedokáže sa sústrediť na jednu vec,“ pohodil plecami, „neusadí sa nikdy, nedá si pokoja.“ Ešte chvíľu naprázdno mľaskal a hľadal slová: „opovrhujem ľuďmi, čo sa zbytočne hýbu. Nemá zmysel sa nasilu hýbať. Musíš precitnúť do onoho duchovného stavu bezpohybu. Nehybnosti.“ Nato sa ospravedlnil a odišiel krokom, aký som nevidel ani v zlých televíznych prijímačoch. Jeho pohyby boli trhané, pomalé, a vyzeral ako pokazený robot s dochádzajúcimi baterkami, prežívajúci z posledného. Hľadel som naň strnulo, až kým nezašiel za roh, ale ten obraz sekajúceho pohybu mi utkvél v pamäti.

Nasledujúce naše stretnutie bolo po piatich alebo šiestich dňoch. Zaiste viem, že neubehol týždeň, lebo ešte stále som neodoslal nákresy, no mal som tesne pred termínom. Opäť stál strnulo na jednom z nároží našej ulice. Ruky pripažené pri tele, nohy rovné a namierené špičkami vpred. Zmohol sa nanajvýš na pohyby očami, ktoré sa prerušovanými pohybmi rozhliadali.

Pristúpil som bližšie: „Zdravím, priateľu,“ prihovoril som sa.

„Zdravíčko, zdravíčko,“ odpovedal neprítomne, „nevideli ste dnes to dievča? Čo sa tu zvykne hrávať?“

„Nevidel.“ Odpovedal som.

Pohodil plecami a trhavo sa pobral domov.

Niekoľko dní som ho nevidal vôbec a ani známi, bývajúci v susedstve, ho nevideli. Takáto osoba nemôže tak jednoducho zmiznúť zo života; z hodiny na hodinu. Potrebuje epický koniec, vyvrcholenie, filozofickú myšlienku, a až potom sa môže pobrať kadeľahšie. Takíto podivní si zaslúžia nezabudnuteľné konce. A on si drzo zmizol z ulice. Do úvahy som vzal i možnosť, že si zvolil na pozorovanie sveta iný roh, alebo že sa odsťahoval, ale sťahovacie auto by si niekto všimol. O tom by mi zaiste niekto povedal.

Onoho inkriminovaného dňa, keď som sa z čirej zvedavosti rozhodol navštíviť ho, bola zima. Počas leta to bolo pre ľudí nezvyčajne prekvapivé a tak drvivá väčšina z ulíc vymizla. Vzal som si to k jeho tehlovému činžiakovi o ulicu ďalej. Vedel som, že tam býva, lebo raz sme mali spoločnú cestu, a i keď sme ju premlčali, bola to naša prvá spoločná chvíľa. Pod oknami bolo tiež prázdno a vchodové dvere boli zamknuté. Zvonil som na jeho meno, to jediné začínajúce sa na G, ale nekončiace, lebo papieriky s menami boli rozmočené. Z reproduktora sa nik neozýval. U iných som to skúšať nechcel a klamať ľudí, že som poštový kuriér, je hlboko pod moju úroveň. Tak som čakal. Ubehli dve hodiny pokiaľ niektorá z dobrých duší znenazdajky vyšla z bytovky.

„Pomôžem ti?“ spýtal sa mladík s nakrivo nasadenou šiltovkou. Z krku mu visel anarchistický znak.

„Prišiel som za pánom G.,“ povedal som mladému chlapcovi, „nevieš, prosím ťa, na ktorom poschodí býva?“

„Ech, ten čudák... na druhom. Ľavá chodba, druhé dvere sprava... a keď už s ním budete, povedzte mu, že domovník sa pýta na ten smrad a nech to čo najskôr vysvetlí, babrák,“ obrátil sa a zabudol na mňa. Vybehol som na druhé poschodie; ľavá chodba, druhé dvere sprava; a stúpol som si pred ne. Na vyvesenej menovke pod číslom bolo čitateľné len písmeno G.

Zaklopal som na dvere.

Nič. Priložil som ucho k dverám. Naozaj to, ako mladík vravel, pred jeho dverami páchlo. Keď som začul pochabé, mrmlavé pazvuky, nástojil som na mojej snahe dostať sa dovnútra. „Pane!“ zabúchal som päťou na dvere. Susedia si zaiste mysleli, že som z úradu, alebo niekto z práce, a preto nevychádzali na chodbu.

„Pane, otvorte! Čo sa stalo?!“ priložil som opäť ucho a mrmlavé pazvuky neprestávali. S hlavou preplnenou predstavami možného spáchania samovraždy som vykopol dvere. Tie vleteli poloblúkom dovnútra a kľučkou tresli o stenu. Huriavk úderu vystriedal nasledujúci šuchot a klopanie a to nasvedčovalo tomu, že som zo starých tehelných stien urval priehŕstie s olepenou omietkou.

Zvnútra som zacítil zvláštny zápach ako na stavenisku. Chytrý som sa rozhliadol po obývacej miestnosti, v ktorej som sa ocitol. Viac ako čudné bolo, že som v byte našiel zvláštne istené predmety. Každá jedna vec, od najmenšieho strúhadla až po kredenc, bola pripevnená k povrchu pod ním. Skrine boli za pomoci prídavných plieškov, klincov a skrutiek zapudené do zeme. Mikrovlnná rúra, knihy, televízor – to všetko pripevnené k povrchu pod nimi. I kyvadlo veľkých hodín gotického slohu, spustené do výšky kolien, bolo udržané v nehybnosti akousi prazvláštne pozbýjanou kovovou konštrukciou.

„Pane?!“ zvolal som. Nič. Len pazvuky neurčitého druhu z vedľajšej miestnosti.

Prebehol som do tej izbičky, kde mala byť podľa môjho úsudku len prostá spáľňa a chátrajúca postava, no to, čo som tam našiel, sa vymykalo zdravému rozumu. Bol tam pán G. Sedel strnulo na posteli, šuchal si pleciami a knísal sa vpred a vzad. Epicentrom hrôzy bola betónová socha s rozkročenými nohami a rozpaženými rukami. Z vytrčajúcej časti, čo mala byť hlavou, trčala hrubá slamka, a z nej sa dral ťažký dýchavičný prúd vzduchu. Šušťal a svišťal. Nebola to veľká socha – veľkosti asi dvanásťročného dieťaťa.

Vtom sa pán G. strhol a pozrel na mňa. Zapadnuté oči ronili posledné slzy. Bol na smrť bledý. Keď si ma premeral od hlavy po päty, neveriac, že tam skutočne som, odlepil uschnuté pery, z ktorých sa vyvalil prach a povedal niečo, čo sa malo podobáť slovu *prepáč*. Padol na zem, vzdychol a zomrel.

Zavolať som záchranku, ktorá dobehla do šiestich minút. Keď sa neskôr dostavili požiarnici a s technikmi betónového manekýna zničili, na zem z neho vypadlo to prebytkom energie postihnuté dievčatko z ulice. Vnútro siluety, do ktorej bola dievčina vliata, bolo pomazané močom a ľudskými fekáliami.

Zachránili ju...

... aspoň fyzicky.

To, čo sa stalo agóniou dievčatka, bola jej duša. Po tých dňoch *nepohybu* sa zbláznila. Párkrát som ju bol navštíviť v nemocnici. Keď mi mlčky zamávala, mala trhané a zastavujúce sa pohyby. Už to viac nebolo to dievčatko. Ba márne by bolo dievčinu ďalej vnímať ako ľudské stvorenie. Akási dobrá duša, zaiste jej matka, čo sa nedokázala viac dívať na dcérino utrpenie, jej pustila žilou a dievčatko našlo pokoj.

P.S. Nemôžem si pomôcť, ale jej smiech stále počujem z náprotivnej strany ulice.